

Utdanningsplan for spesialistkandidater (LIS 2-3) ved enhet for fordøyelsessykdommer, Sykehuset Telemark HF

Innholdsfortegnelse

Utdanningsmål.....	1
Beskrivelse av Sykehuset Telemark.....	1
Beskrivelse av enhet for fordøyelsessykdommer.....	2
Generell utdanningsplan.....	3
Teoretisk undervisning/kompetanseutvikling.....	6

Utdanningsmål

Hovedmålet er å utdanne kandidater til å bli selvstendige innenfor faget fordøyelsessykdommer på en mest mulig trygg og effektiv måte for både kandidaten og pasienter, jfr. Forskrift om spesialistutdannelse og spesialistgodkjenning for leger og tannleger. Læringsinnholdet i utdanningen vil justeres med jevne mellomrom slik at det samsvarer med gjeldende læringsmål for spesialiteten.

Beskrivelse av sykehuset

Sykehuset Telemark (STHF) består av 2 sykehus med akutt beredskap, samt elektiv- og poliklinisk virksomhet: sykehuset i Skien og Notodden sykehus. I tillegg til dette foregår det dagkirurgi ved Porsgrunn sykehus, samt poliklinisk virksomhet inkludert endoskopi ved sykehuset i Kragerø. Totalt har STHF et nedslagsfelt på ca. 170000 innbyggere, mens sykehuset i Skien har funksjon som lokalsykehus for ca. 135000 innbyggere.

Aktivitet ved enheten for fordøyelsessykdommer foregår hovedsakelig ved sykehuset i Skien og Notodden sykehus, mens en liten andel poliklinisk aktivitet foregår også ved Kragerø sykehus.

I tillegg til enheten for fordøyelsessykdommer, omfatter medisinsk klinikk også kardiologi, infeksjonsmedisin, lungemedisin, nyremedisin, endokrinologi, hematologi/onkologi, geriatri, nevrologi, palliativ enhet, fysikalsk medisin og rehabilitering.

Ved sykehuset i Skien finner man de kirurgiske spesialitetene gastrokirurgi, plastikkirurgi, ortopedi, gynekologi, urologi, endokrinkirurgi, og ØNH.

Beskrivelse av enhet for fordøyelsessykdommer

Organisering av utdanningvirksomheten

Utdanning innenfor fordøyelsessykdommer foregår parallelt både ved sykehuset i Skien og Notodden sykehus. Tjeneste ved Skien sykehus vil være dekkende for de aller fleste læringsmål innenfor faget, foruten to læringsmål som kan bare oppfylles under sentral tjeneste ved OUS. Tjeneste ved Notodden sykehus vil dekke mange nødvendige læringsmål, men man må beregne en periode med rotasjon til sykehuset i Skien i tillegg til sentral tjeneste.

Beskrivelse av tjenesten ved sykehuset i Skien

Seksjonen dekker hele spekteret av lidelser innenfor feltet fordøyelsessykdommer og består av følgende deler:

1) Sengepost

Sengeposten disponerer 10 senger. Sengeposten er hovedsakelig bemannet med to - tre LIS (1 LIS 2 eller LIS 3/fordøyelsessykdommer, samt 2-3 LIS-1), samt en overlege enten hele dagen eller til previsitt/visitt halvparten av dagen. Det gjennomføres en felles previsitt, deretter i etterkant en visitt der overlege er supervisor. Ved sengeposten har man tilgjengelig mobilt ultralydapparat til bruk for ascitestapping og diagnostikk av fordøyelsesorganer av pasienter på sengepost.

2) Poliklinikk for fordøyelsessykdommer med endoskopienhet

Poliklinikken består av 4 endoskopistuer hvor det utføres gastroskopi, koloskopi, og endoskopisk ultralyd (EUS). I tillegg disponeres en røntgenstue med gjennomlysning enkelte ukedager for ERCP og innleggelse av stent. Utover det finnes det 2 konsultasjonsrom, den ene av disse brukes også til funksjonsundersøkelser (pH-metri/manometri). Et av konsultasjonsrommene er utstyrt med ultralydapparat til diagnostisk abdominal ultralyd.

Mage-tarm poliklinikken i Skien behandlet 3.200 unike pasienter i 2023.

Totalt ble det foretatt 7.300 konsultasjoner, og i nærmere halvparten ble det utført minst en prosedyre. Det ble utført ca. 1.500 gastrokopier, 1.500 koloskopier, 130 sigmoidoskopier, 21 endoskopiske ultralydundersøkelser og 110 ERCP.

Vi startet opp med sykepleierdrevet poliklinikk for pasienter med inflammatoriske tarmsykdommer i 2016. Sykepleieren driver en infusjonspoliklinikk (biologisk behandling m/annet) i samarbeid med en av en av poliklinikklegene.

3) Intensivmedisin

I den grad våre pasienter trenger å ligge på intensivavdelingen, har gastroenterologene ansvaret for disse i samarbeid med anestesilegene. Dette er ofte pasienter med alvorlige tilstander som gastrointestinale blødninger, leversykdommer med leversvikt og infeksjoner av

gallegangssystemet. Hovedansvar for akutt pankreatitt har gastrokirurgene i samarbeid med anestesileger, og evt. gastromedisinere ved behov for endoskopiske prosedyrer.

Legebemanningen

Seksjonen har 6 overlege stillinger. Per 01.03.24 er alle besatt, fem spesialister og en konstituert overlege. Seksjonen har 2 LIS3 stillinger, og 2-3 rotasjonsstillinger for LIS2. To av overlegene har doktorgrad. Tre av overlegene har kompetanse på konvensjonell abdominal ultralyd, ultralydapparat er tilgjengelig både på poliklinikken og sengepost. To av overlegene har kompetanse for EUS. Det forventes og legges til rette for at alle LIS3 opparbeider seg grunnferdigheter i ultralyd av abdominale organer. To av overlegene har kompetanse på ERCP.

Følgende aktiviteter tilbys på avdelingen: Øvre og nedre endoskopi med et bredt spektrum av terapeutiske inngrep, polypektomier, dilatasjoner, stenting, blødningsbehandling med ulike modaliteter etc. ERCP gjennomføres med sten fjerning, dilatasjoner, stenting. Det tilbys high resolution manometri og pH-metri, kapselenteroskopi, EUS. Vi har en stor poliklinikk for IBD pasienter, leversykdommer, og funksjonelle mage-tarm sykdommer inklusive mestringskurs for pasienter med inflammatoriske tarmsykdommer, irritable tarm sykdom, og cøliaki.

Akademisk kompetanse og forskningsaktivitet

Avdelingens forskningsaktivitet har vært høy i mange år med regelmessige publikasjoner med avdelingens leger som hoved- eller medforfattere. I løpet av de siste 20 årene har 5 av avdelingens leger disputert. P.t. er en konstituert overlege godt i gang med et doktorgradsprosjekt (PhD) i en 50 % stipendiatstilling.

Utdanningskandidater blir oppfordret til og støttet i vitenskapelig arbeid. Vi har tett samarbeid med sykehusets forskningsavdeling. Vi er i et felles forskningsmiljø med IBSEN III gruppen i forbindelse med forskning rundt inflammatoriske tarmsykdommer.

Generell utdanningsplan

Det forutsettes at LIS-legen fullfører nødvendige læringsmål og kurs i felles kompetansemål (FKM) og Del 2 indremedisin (FIM) både før og under oppstart av undervisning innenfor fordøyelsessykdommer. I tillegg vil man måtte forvente deltagelse i generell indremedisinsk vakt som LIS2 under bearbeidelse av Del 2 indremedisin. Videre behov for generell vaktjeneste for fullføring av Del 2 indremedisin og etter avdelingens behov avtales spesielt med avdelingsledelsen. I praksis legges det til rette for fullføring av de fleste læringsmål innenfor indremedisin foruten alle kurs i løpet av de første to årene som LIS2-lege i rotasjon på generelle indremedisinske avdelinger.

Utdanningsplan fordøyelsessykdommer

Fordøyelsessykdommer som fag er svært innholdsrikt, og omfatter alle fordøyelsesorganer. Aktiviteten innenfor faget inneholder mange praktiske prosedyrer som er godt forankrede i

teoretisk kunnskap. Variasjonen mellom akutte- og kroniske tilstander gjør hverdagen innenfor fordøyelsessykdommer svært interessant og unik.

Organiseringen av utdanningsløpet skal legge til rette for at alle utdanningskandidater kan tilegne seg ferdigheter som dekker alle læringsmål for fordøyelsessykdommer, med unntak av 2 læringsmål som dekkes i forbindelse med rotasjon til OUS. Kandidatene skal ha sin opplæring både på sengeposten, på poliklinikken, på intensivavdelingen når våre pasienter er lagt inn der. Det sørges for at kandidatene får tilstrekkelig tid med supervisjon på disse læringsarenaene. Utover det skal alle kandidater rotere et halvt opptil ett år ved OUS (gjærne ved slutten av utdanningen) for å få dekket de læringsmålene som ikke kan dekkes fullstendig her.

En av overlegene er medlem av et felles utdanningsutvalg for medisinsk klinikk og representerer her fagområdet fordøyelsessykdommer som utdanningsansvarlig overlege. Overlegegruppen i enhet for fordøyelsessykdommer fungerer fortløpende som supervisorer for kandidaten, i tillegg til at de danner avdelingens evalueringskollegium. Kandidatens veileder sammen med utdanningsansvarlig overlege har hovedansvar for kandidatens progresjon.

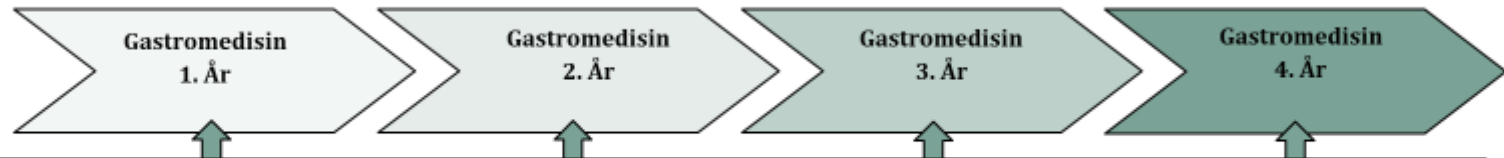
«Mester-svenn prinsippet» er beskrivende for store deler av den praktiske opplæringen i faget. Praktiske ferdigheter som for eksempel endoskopiske prosedyrer eller ultralydferdigheter læres under supervisjon med erfaren overlege inntil kandidaten kan fortsette læringen på egenhånd, med mulighet for supervisjon innimellom. Det legges utover det til rette for teoretisk undervisning i form av regelmessig internundervisning, kursvirksomhet, selvstudium, og evalueringskollegium. Læring av praktisk pasienthåndtering skjer under supervisjon både på sengepost og poliklinikken. Det tilstrebes i tillegg at kandidater får muligheten å delta i kurs ved endoskopiskolen for å tilegne seg endoskopiferdigheter, samt tilegne seg evnen til å formidle disse ferdighetene videre til nye kandidater.

Standardløp innenfor fordøyelsessykdommer:

- 1. år:** Læring av endoskopiske ferdigheter, start med gastroskopi, senere koloskopi. Diagnostiske prosedyrer først, så terapeutiske prosedyrer. De første 100 gastroskopier og 100 koloskopier skal utføres under supervisjon av erfaren endoskopør, deretter selvstendig med mulighet for tilkalling av erfaren endoskopør ved behov. Etter 6 mnd. oppstart med polikliniske konsultasjoner/samtaler med pasienter med inflammatorisk tarmsykdom og utredning av leversykdommer. Arbeid på sengepost under supervisjon av spesialist/overlege/erfaren LIS3.
- 2. år:** Konsolidering av praktiske ferdigheter med supervisjon ved behov. Poliklinisk virksomhet under supervisjon og avhengig av oppnådde læringsmål selvstendig, samt være med på andre prosedyrer som ERCP og manometri/24t-pH måling.
- 3. år:** Så langt som mulig selvstendig arbeid på sengepost, poliklinikk og endoskopisk lab. med gradert supervisjon eller tilkallingsmulighet av supervisor.
- 3. år eller 4. år:** Rotasjon til OUS i 6 måneder – 1 år til dekking av to læringsmål som kan ikke dekkes i sin helhet hos oss.

Oversikt med standardisert utdanningsplan, inkludert anbefalte kurs:

Utdanningsplan i Fordøyelsessykdommer, minimum 3,5 år

Kontinuerlig **supervisjon** og fast **veiledning**. **Evalueringskollegium**: halvtårsevaluering av faglig progresjon/legeroller med godkjenning av **læringsmål**

Fokusområder:	Fokusområder:	Fokusområder:	Fokusområder:
<p>Spesifikke læringsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minst 100 gastroskopi under supervisjon/backup - Minst 100 ileokoloskopi under supervisjon/backup - Siste halvåret begynne med Ultralyd 6+ - IBD og leversamtale etter 6 mnd med endoskopi <p>Annen relevant informasjon: Dagens artikkel Obligatorisk undervisning 1 time i uken/ 4timer i mnd</p> <p>Anbefalte kurs: 1. Basal endoskopi (nett + simulering) 5 dager? 2. Ultralyd abdomen uke 47 Bergen – 3 dager</p> <p>2 dager til gode for FKM og indremed kurs</p>	<p>Spesifikke læringsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selvstendig gastro- og koloskopi med mulighet for hjelp - 5 PEG - IBD + leverpol - 20 ultralyd abdomen - 5 ascitestapping - Være med på 5 ERCP og 5 EUS <p>Annen relevant informasjon: Dagens artikkel Obligatorisk undervisning 1 time i uken/ 4timer i mnd</p> <p>Anbefalte kurs: 3. Tarmsykdommer uke 4/44 – 3 dager 4. Leversykdommer annetvert år (uke 9 2025 i Oslo) – 3 dager</p> <p>4 dager til gode for FKM/indremedisinske kurs</p>	<p>Spesifikke læringsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hemostaseprosedyrer • Følgjetjeneste gastrovakt • Gastrovakt m/supervisjon • Fullføre 300 gastro- og koloskopier • Fullføre til sammen 50 ultralyd abdomen • Være med på 5 kapsel og 5 manometri, 3 stk à 24h pH måling • Hospitere på radiologisk avdeling, ultralydveil, leverbiopsi <p>Annen relevant informasjon: Dagens artikkel Obligatorisk undervisning 1 time i uken/ 4timer i mnd</p> <p>Anbefalte kurs: 5. Øsofagus, ventrikel, duodenum + galle pankreas (2025) – 4 dager 6. Klinisk ernæring (nytt kurs, ukjent tid) 2 dager</p> <p>4 dager til gode for FKM/indremedisin kurs</p>	<p>Spesifikke læringsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gruppe 1 tjeneste 6 mnd – 1 år <p>Spesifikke læringsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terapi: stentsbehandling, polypektomi (>2cm), strikkligering, fjerne fremmedlegemer, blokkering (libero) <p>Annen relevant informasjon: Fullføre all obligatorisk undervisning</p> <p>Anbefalte kurs: Gjenværende FKM, Felles indremedisinske kurs eller kurs i fordøyelsessykdommer, administrasjon og ledelse kurs</p>

Planen er veiledende. Læringsmål kan oppnås i annen rekkefølge og ved andre arenaer enn oppgitt. Varighet av tjeneste/rotasjoner/hospitering er minimums angivelser

Undervisning/kompetanseutvikling

Faglig fordypningstid

LIS har krav om totalt 150 timer faglig fordypningstid pr år, noe som tilsvarer 3.4 timer pr. uke over 44 uker (ferieperioder er unntatt). I praksis får man derfor en dag (7 timer) med fordypning hver andre uke. Fordypningsdager er innarbeidet i tjenesteplanen. Ved samtidigshetskonflikt med planlagte eksterne/interne kurs har LIS krav på tilbakeføring av fordypningstid. Man skal heller ikke måtte bruke fordypningstid til gjennomføring av kurs.

Internundervisning

Internundervisning er en sentralt læringsarena, og det finnes generelle krav om både innhold og varighet. Totalt skal internundervisning foregå over 54 klokketimer/år. Vi har nylig omorganisert internundervisningen for å sikre at flest mulig har mulighet til å stille, og består av følgende:

- **Fagkveld:** En kveld pr måned (ofte første tirsdagen i måneden, 10 måneder pr år) arrangeres det fagkveld fra 1600 – 2000 (4 timer) med ulike temaer som dekker nødvendige læringsmål. I tillegg inneholder fagkveldene ofte også praktisk ferdighetstrening som øvelser med ultralyd, ascitestapping, osv. Alle LIS og spesialister har deltatt i undervisningen unntatt ved ferie, sykdom eller vaktrelatert fri.
- **Dagens artikkel:** Hver tirsdag og torsdag fra kl. 0745 – 0800 presenteres kort en faglig artikkel eller retningslinje innenfor fordøyelsessykdommer. Ansvar for presentasjonen rulleres mellom alle leger på avdelingen, inkludert LIS og overleger.
- **Felles medisinsk undervisning:** LIS forventes å delta på felles medisinsk internundervisning på Nisser morgenmøterom hver tirsdag, onsdag, og torsdag fra kl. 0800 – 0830. Det vil derfor bli tilrettelagt i arbeidsplan slik at man skal kunne delta på denne undervisningen.

Evalueringskollegium og veiledning

Et evalueringskollegium bestående av overleger og spesialister i fordøyelsessykdommer møtes 2 ganger per år og ved behov for å evaluere den overordnede progresjonen til kandidaten, og gi konstruktive tilbakemeldinger og fokusområder for videre utdanning. I tillegg skal de evaluere om kandidaten har oppnådd spesifikke læringsmål i kompetanseportalen.

Veilederen skal ha møter med kandidaten fortrinnsvis en gang per måned, eller ved behov. Det tilrettelegges for disse møtene ved at både veileder og kandidat får veiledningstimen reservert i arbeidsplanen. Veileder har en viktig rolle under evaluering av kandidaten, men spesielt også for tilrettelegging av læringsaktiviteter og fokusering på aktiviteter som er spesielt viktig for kandidaten. I denne sammenhengen er veilederen et bindeledd til enhetsledelsen med spesielt ansvar for at kandidatens daglige aktivitet er egnet til å oppnå læringsmålene. Utover det skal

avdelingsledelsen legge til rette for at arbeidsplanene muliggjør at kandidatens aktiviteter kan foregå under supervisjon så lenge evalueringskollegiet og veilederen ser nødvendighet for det.

Ansvar for oppmelding til kurs og selvstudium

Flere læringsmål omfatter deltagelse på kurs i fordøyelsessykdommer, hvor kandidaten selv har fortløpende ansvar i samråd med veileder å melde seg opp til aktuelle kurs for den gitte tidsperioden. Ved ekstern godkjenning for deltakelse må kandidaten deretter snarlig gi beskjed til avdelingsleder for endelig godkjenning av kursdeltakelse.

Ved selvstudium har sykehuset et bibliotek med tilgang til et stort utvalg av tidsskrifter er tilgjengelig og bemannet med to bibliotekarer som er behjelpelig med opplæring i litteratursøk og bestilling av litteratur som ikke sykehuset har abonnement på.

Annen forventet møtevirksomhet

- Heldagsundervisning for alle LIS3- kandidater innenfor fordøyelsessykdommer og gastroenterologisk kirurgi som er i rotasjon på alle sykehus innenfor Helse Sør-Øst. Rotasjon mellom sykehusene ift. ansvaret for undervisningen (arrangeres to ganger per år)
- Ukentlig digital polyppkonferanse mellom gastromedisinske miljøer fra alle Helse Sør-Øst sykehus, og som ledes vekselvis av 1 av 3 sykehus (Bærum, Ullevål, AHUS). Her legger man frem avanserte polypper og diskuterer fremgangsmåte for endoskopisk fjerning, evt. med henvisning til mer avanserte metoder (arrangeres hver onsdag kl. 15 på Norsk Helsenett).
- Deltakelse på sykehusets MDT-møte for gastro (gastromedisinere, gastrokirurger, patolog, radiolog, onkolog, kreftkoordinator) hver torsdag kl. 1500.
- I tillegg oppfordres alle til å bli med på forskningslunsjmøtet hver fredag fra 1130 - 1200.